

Adatok a magyarláposi örménymagyarokról

8. rész

Többször is szót ejtettem róla, hogy a Magyarlápásra került Kerekes család tagjainak is voltak örmény gyökerei. Ezek a gyökerek pedig nagyon mélyre nyúlnak vissza, az 1600-as évek végére. Történt pedig, hogy a Háromszéken élő kézdivásárhelyi Kerekes Ferencnek Kelemen nevű fia "Szent dologra hivattatván Istentől Kolozsvárott Deák lévén Pappá lett odaki..." amint azt egy későbbi tanúvallomásban olvashatjuk. Talán örömet szerzek több tagtársunknak is azzal, ha idézek egy 1766-os jegyzőkönyvből.

A legidősebb tanú a 93 éves Szotyori György volt, aki 1673-ban született. Régi szép nyelvezetét érdemes ízlelgetni: "*Esmértem Özvegy Kerekes Ferentzné asszonyomat, igen öreg vala, ennek fiát is Kelement, ki is odaki Pappá lett, ennek testvérét Zsuzsánnát is aki Német János (Kurutzok Kapitányához ment...) A Kézdi Vásárhelyi Kerekes Familia (. . .) Szép Nemesi Szabadosságban élő Familia volt, de minden levelei Nevezetesen a Szép Ármálisok s egyéb portékái el égtek, melly Ármális Apafi fejedelemtől adatott vala. Ezen Zsuzsánna sok Szántó Földeket bírt a Sárfalvi határon, ottan Szántatott és Majorkodtatott.*"

Nos "*Kézdivásárhelyi Kelemen 1673 táján nyerhette el a bánffyhunyadi iskola rektorságát*"- olvashatjuk az Adattár XVII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez (Budapest-Szeged, 1965, 1966, 1971) III. kötete 351. lapján. Természetes, hogy a fiatal tanító mint a földesúr ösztöndíjasa - alumnusa - Bánffy birtokon lépett szolgálatba. A kor szokása szerint a tanítóság csak lépcsőfok volt a papi szószerk felé, s Kelemen rövid rektorság után Damosra, Kalotaszentkirály mellé került papnak.

Valószínű, hogy ebben az időben nősült, nemes és gazdag lányt vett feleségül, éspedig Örmény Lázár Zsófiát, Örmény Lázár Péter és Oltsárdi Kata lányát. A menyasszony családjának birtokai, telkei, házai voltak az akkori Doboka- és Kolozs vármegyékben, de ezek a birtokrészek eredetileg nem az Örmény Lázár, hanem az Oltsárdi család tulajdonát képezhették. Erre utalnak a kolozsmonostori konvent levéltárából származó adatok, ahol a családi birtokra vonatkozó első bejegyzés 1606-ból való, a Bos-i (ma Boju ejtsd: Bozsú, Kolozs megye, a kolozsi fürdőhöz közel) jószág elzálogosítása Oltsárdi Kristóf által, Oltsárdi Máté részére.

Az Örmény Lázár Péter neve 1633-1634-ben tűnik fel, egyrészt elzálogosítja a Kovácsi-i (ma Faureni) részbirtokot, majd a Filstich családdal szerződik a Kovácsi-i és Derse-i (ma Darja, ejtsd Dörzsa, mindkettő Kolozs megye) jószágokra vonatkozóan.

Ebben az időben számos bejegyzés mellett található, hogy Lázár másként Örmény Péter, tehát világos, hogy a család vagyoni ügyeit ő intézte. A lényeg tehát, hogy Erdélyben már a XVII. század első harmadában-felében voltak örmény birtokosok, még akkor is, ha hivatalosan nem vásárolhattak földet. Megoldották benősüléssel.

Kézdivásárhelyi Kerekes Kelemen és Örmény Lázár Zsófia két fiáról szerezhettem tudomást a meglévő családi iratokból, éspedig egy 1767-ben felvett jegyzőkönyvből. József volt a nagyobb, mert őrá így emlékeztek a tanúk: "*Vásárhelyi Kerekes József Deák szép Dignitású Embernek tartatott, Szolga Bíróságra is kandidáltatott vala, de a Candidáció után igen hamar elhalálozott.*" Nős volt, de még gyermektelen, amikor a pestis elvitte. A tanúvallomást, melyből idéztem, Kelemen másik fia, Kézdivásárhelyi idősb Kerekes Péter, és annak két fia kérte.

Ebből az ágból származó *Vásárhelyi Kerekes Lajos* tímármester, a gödényházi lelkész unokája telepedett le végül Magyarlápóra, miután 1832-ben feleségül vette a láposi pap lányát, *Dohi Klárát*. Minden bizonnyal e házasságból is következik, hogy ők inkább a református közösség tagjaival tartották a kapcsolatot, gyermekeik keresztszüleit közülük választották. De már fiuk, akit ugyancsak Lajosnak hívtak, s aki folytatta édesapja tímármesterségét, a Voith családnál "nevelőnősködő", a házassági anyakönyvi kivonaton szobalánynak nevezett *Kolozsvári Karolina* férjeként szoros kapcsolatba került a láposi örményekkel, annál is inkább, mert olvasván a családi iratokat, amelyeket ő maga rendezett és

számozott meg, tudhatott őséről, Örmény Lázár Péterről. Feljegyzéseiben így ír: *“Megáldott az Úr Isten egy magzattal, ki is vett a szent keresztségben Dániel nevet. Kereszt atya Tk. Vojth Jakab úr, kereszt anya Vojth Kata. Született Május 9-én délután 2 órakor. Ismét született egy kisfiunk, ki vett a szent keresztségben Lajos nevet. Született Október 21-dik napján, 1870-ben. Kereszt atya Tk. Vojth Jakab úr, kereszt anya Tk. Vojth Katalin.”*

Később a bejegyzéseket soronként áthúzta, majd a lap alján ez áll: *“Meghaltak 1871 szeptember 12-én mind a ketten.”* Több áthúzás nincs, pedig a többi gyermek sem maradt mind életben. Nagypámon, az 1876-ban született Árpádon kívül a többieket örménymagyarok keresztelték. Az 1872 dec. 21-én született Lajost Moldován József és Vojth Anna kisasszony, az 1874 szeptember 28-án született Juliánnál pedig Vojth Jakab és Vojth Irma kisasszony.

Ezen a képen az örmény gyökereit talán feleségének kapcsolatai révén már számontartó őseimet is bemutatom. Dédnagyanyám, *Kolozsvári Karolina* aki a gyógyszerészék Izabelláját dédelgethette és taníthatta német szóra mielőtt férjhez ment volna, nagyanyám *Kerekes Árpádné Butkovics Eszter*, nagypám *Kerekes Árpád*, majd *Vásárhelyi Kerekes Lajos* dédnagypám, a Tímár céh atyamestere. Az asztalon az a nagybátyám csücsül anyai segédlettel, akit a Füzetek 2006 novemberi számában nagybajuszú öregbakaként mutattunk be kedves olvasóinknak. Ő volt az elsőszülött, természetesen Lajos, utána még hét gyermek született.

A *Gudenus János József* összeállításában megjelent *Örmény eredetű magyar nemesi családok genealógiája* című nélkülözhetetlen kézikönyvünkben találtam a következő adatokat: Gajzágó Vilmos vette nőül Voith Irmát, Voith Jakab és Voith Katalin lányát. Férje Dész város főszolgabírója volt, ő maga pedig Oltár-egyesületi alelnök.

Végül pedig kedves Böském leveléből idézek: *“Még egy ősrégi képet küldök Voith Jakabról és feleségéről. Több Voith Jakab is van temetőnkben, ők nem tudom pontosan kik?! Voith Mária dédnagyanyánk édesapja? Vagy testvére? Esetleg unokatestvére? November 1-én egy volt tanítványom felvitt autójával a sírkertünkhöz. Világítás után, a 10 éves Tini unokámmal több sírkövet kibetűztünk. Lejegyeztem pl. a Voith Simon sírkeresztjén lévő szöveget, és még többet. Sajnos valakiknek fáj a magyar szöveg. Hét követ újra ledöntöttek. Tavasszal megpróbáljuk helyreállítani. Érdekes, hogyan szegényedett el a család, ezt bizonyítják az emlékek. Eleinte drága fekete, szürke márvány, nagyszüleimnek csak homokkő. Szegény Voith Józsi bácsi (gyógyszerész) és Berta néni már csak fakeresztet kapott. Három fiúk szétszóródva a nagyvilágban. Nem tudok leszármazottjaikról.”*

(Folytatjuk)

Felhívás

Az *Örmény Katolikus Plébánia* tulajdonát képező múzeum felújítása, átépítése és korszerűsítése, a múzeum újrarendezése a közeljövőben megkezdődik. A munkálatok jelentős összegekbe kerülnek, amelyet segítség nélkül nem tudunk megvalósítani. Ehhez tehát az örmény katolikusok összefogása szükséges. A munkálatok befejezése után mód nyílik a nagyözönség számára megnyitni a közgyűjteményként nyilvántartott örmény múzeumot.

Felkérjük, hogy adományával segítse az örmény katolikus múzeum mielőbbi megnyitását! Adományát a Budapesti Örmény Katolikus Lelkészség külön erre a célra nyitott OTP Bank Rt-nél vezetett 11707024-20465157 számú bankszámlájára utalhatja át. A megjegyzés rovatban tüntesse fel: *„Adomány az Örmény múzeum javára.”*

Budapesti Örmény Katolikus Lelkészség

Hirdetmény

Az *Örmény Katolikus Lelkészség* levélcíme: 1114 Budapest, Orlay u. 6. Plébánosa: Dr. Leszkovszky Pál O.P., akinek elérhetőségei: telefonon a Domokos Rendházban 460-0605, mobil tel: 06-20-220-4256, e-mail: palatya@freemail.hu